

KiNS-konferansen 21.10.2021

Asbjørn Lund, fylkesberedskapssjef Innlandet

Statsforvalteren i Innlandet

27.10.2021

Agenda

- Om Statsforvalterens roller
- Statsforvalterens oppdrag innen beredskap
- Truslene
- Kommunens oppgaver
- Hva er spesielt med digitale hendelser?
- Noen betraktninger og erfaringer
- Avslutning

Fylkesmannen byttet navn til Statsforvalteren den 1. jan 2021.

Om Statsforvalteren

Statsforvalterens roller:

- Iverksetter nasjonal politikk i fylket
- **Samordningsmyndighet**
- Rettssikkerhetsmyndighet
- Informasjon, kunnskapsinnhenting, **initiativ** og forslag
- Tilbakemelder til regjering og storting hvordan politikken virker i fylket

Statsforvalterens oppdrag med beredskap

- Øve ¼ av kommunene hvert år
- Ha **tilsyn** i ¼ av kommunene hvert år
- Gå gjennom og evt gi innsigelse til **arealplaner** i kommunene
- Bidra til - og delta på - øvelser i fylket og Norge
- Samordne den sivile delen av **totalforsvaret**
- Håndtere kriser
- Evaluere kriser og øvelser

Statsforvalterens regionale samordningsansvar

Instruks for fylkesmannens og Sysselmannen på Svalbards arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering

Når uønskede hendelser er varslet eller oppstått:

Fylkesmannen skal:

- ...på regionalt nivå **samordne** den sivile krisehåndteringen...for å sikre optimale løsninger i samarbeid med **berørte aktører**
- ...etablere **gjensidig informasjonsutveksling**... (fylkesberedskapsrådet)
- ...skaffe **oversikt over situasjonen i fylket**...
- ...ta initiativ overfor sentrale myndigheter ved behov for tilførsel av ekstra ressurser
- Instruksen legger til rette for **en offensiv** tilnærming til samordningsrollen

Instruksen gjelder i hele krisespekteret, og gjelder for fylkesmannens samordning av krisehåndtering ved uønskede hendelser

Informasjonsdeling

«Tell me what you know. Tell me what you don't know. Tell me what you think. Always keep them separated»

- Samordning, og samarbeid, forutsetter informasjonsdeling (og rapportering)
- Varsling og rapportering på samordningskanal: *«Mottakerens behov for informasjon bør være styrende for hvilken informasjon som deles»*
- Fylkesmannen vil altså spørre seg i enhver krise:
 - Hva er de reelle og potensielle **konsekvensene** av denne hendelsen?
 - Hva må vi gjøre for å få **oversikt**, og hvem må vi prate med?
 - Hva må vi analysere oss fram til?
 - Må vi **samordne**, og hvem?
- Samarbeid mellom NSM, DSB og Statsforvalteren.

Truslene

- Klimaendringer
- Demografi – fraflytting og sentralisering
- Nye sikkerhetspolitiske utfordringer og hybride hendelser
- Teknologisk utvikling og digital sårbarhet
- Politisk motivert vold – Terror
- Samfunnets organisering – Fragmentering og forskjellige administrative grenser
- «Turningpoints in history»:
 - 2011: Store flommer, terrorisme og massivt bortfall av ekom
 - 2015: Flyktninger
 - 2018: Skogbranner
 - 2020: Pandemi
 - 2021: Digitalt angrep (Østre Toten)

Kommunenes oppgaver

Lov om kommunal beredskapsplikt mv + Forskrift om kommunal beredskapsplikt

- § 2 Risiko- og sårbarhetsanalyse
 - *kommunens ROS-analyse skal som minimum omfatte «særlige utfordringer knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og tap av kritisk infrastruktur».*
- § 3 Helhetlig og systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid
 - *Med bakgrunn i ROS: «...utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet»*
- § 4 Beredskapsplan
 - Kontinuitetsplan, plan for bortfall av digitale verktøy
- § 10 Tilsyn
 - Statsforvalteren fører tilsyn med....

Hva er spesielt med digitale hendelser?

- Prinsipielt ingenting...

Men...

- En flom og en skogbrann er enkle å forklare pedagogisk; alle skjønner at det er farlig og at det må samordnes. Digitale hendelser fremstår som abstrakte.
- En digital (Cyber) hendelse har i tillegg kompliserte årsaksforhold og hva som fører til negative konsekvenser. Konsekvensene kan være langt ut i kjeden (Lysne).
- Eget håndteringssystem: mange CERT/CSIRT, og NorCERT, som gjør sine egne vurderinger
- Kan være del av en sikkerhetspolitisk hendelse
- Pandemien - Nye normaler, hybrid arbeidshverdag: **Enda flere verdier på nett**

Noen betraktninger

- Hackingen av Fylkesmannen og Helse Sør-Øst (FFI-rapport). Og Østre Toten
 - **Informasjonsdeling**; gradering og andre bindinger
 - Informasjon bør gå til beredskapsadresser, gradert eller ugradert, slik at digitale hendelser blir **håndtert som enhver annen beredskapshendelse**
 - **Forholdet mellom teknisk og operativ håndtering**: Hvilke operative konsekvenser?
 - **Kommunikasjon** mellom teknisk nivå og CERT-strukturen - til operativt og strategisk nivå. Merk.: Kommune-CSIRT
 - Statsforvalteren trenger samordningsinformasjon:
 - Hva er mest **sannsynlig**, og
 - hva er realistisk **verste fallsscenario**?
 - Hva kan vi og må vi støtte med

Oppsummert - og hva vi har lært i det siste?

- Betydningen av fylkesberedskapsrådet, situasjonsforståelse kan ikke overvurderes
 - Liaison – Være med på «medlytt»
 - Sektorkriser finnes ikke – «alt» er samfunnskriser
 - Totalforsvaret og NBS (SBS, BFF). Svært mange av tiltakene handler om å forsterke IKT og digitale infrastrukturer. Dette må også samordnes.
 - Forebygging og foregriping..... Når alt blir svart, er det for sent.
 - Kartlegge!
-
- Det kan kun være en måte å håndtere kriser på i Norge – Den neste krisa
 - Totalforsvaret og totalberedskap: Det vi gjør hver dag.
 - Øve, øve, øve

Totalforsvaret:

– Statssikkerhet og samfunnssikkerhet?

